

tosan árnyalják a mondanivalót. Ott, ahol szóbeli bemutatásuk a feladat, célszerű lett volna néhány kifejezést segítségül megadni, úgy, mint egy-egy írott szöveg rekonstruálását megelőzően. Valószínűleg sokan örülnének annak is, ha az ilyen ábrák enyhén nagyítva kerülnének az újabb kiadásokba, mert apró betűik igen nehezen olvashatók.

Feltétlenül említést érdemel a szerzők néhány ügyes, a még intenzívebb bevésést szolgáló metodikai trükkje. Ilyen több gyakorlat vagy szöveg egymásra épülése vagy a gazdasági szövegek felépítésének tudatosítása három vezetett hallgató ugyanakkor gyakran választhat szóbeli vagy írásbeli megoldás között.

Kiegészíti a könyvet egy külön glosszárrium, melyben szöszedet, megoldási kulcs és a hanganyagok transzkripciója található; valamint egy hangkazetta.

Sajnálatos, hogy kimaradt a bibliográfia és hogy bekerült néhány szerkesztési vagy nyomdai hiba. Utóbbiakat részben ugyan kiküszöböli a mellékelt hibaigazító, viszont fel-felbukkannak újabb pontatlanságok is, melyek első kiadású könyveknél manapság úgy látszik elkerülhetetlenek (pl. p. 49., 121., 128., 344.).

A hatalmas korszerű tudásanyagot felölelő, magas színvonalú tankönyv – nem nyelvkönyv – olvastán csak egy kérdése marad a recenzensnek: Felismerik-e a felsőoktatás felelős vezetői, hogy intézményeiket újra olyan anyagi helyzetbe kellene hozni, hogy hallgatóikat annyira eredményesen és élvezetesen taníthassák, amennyire azt a jelen munka lehetővé teszi ?

Gacs Judit

Caroline Laidlaw (szerk.)

Intercultural Learning

A Resource Book for Lower Primary Teachers of English

Nemzeti Tankönyvkiadó, 2001.
112 p.

Habár Caroline Laidlaw könyvét már második éve használom a tanárképzésben és továbbképzésben, sőt, résztvevője voltam nem egy, a könyv megjelenését megelőző, anyaggyűjtő workshopnak is, már a cím magyarrá fordításánál zavarba jövök. *Intercultural learning*. Kultúrák közötti, esetleg két kultúra közötti ismeretek, vagy: amit a két (brit és magyar) kultúráról tudni érdemes... Az interkulturalitás mint diszciplína már szerencsére része a nyelvi, és különösen nyelvpedagógus-képző tanterveknek hazánkban, de nyelvünkben még nincs rá megfelelő kifejezés. Körül kell tehát írni, hogy világos legyen: ez a könyv kétoldalú tükröt tart az olvasó elé. Egyik oldala a brit (és esetenként egyéb) kulturális sajátosságokat tárja elénk, másik oldala viszont a jelenség magyar megfelelőjét vagy helyét a magyar kultúrában. Szokatlan felfogás tehát, nyelvpedagógiai szakirodalmunkban legalábbis példa nélküli. Még inkább azzá teszi, hogy az alcímben világos utalás történik a korosztályra: alsó tagozatos általános iskolai angol tanárok (tanítók) számára. Caroline Laidlaw könyve kétszeresen is újdonság a magyar pedagógiai irodalomban, ha nem háromszoros, tekintve, hogy a szerző maga angol, a társszerző tanárok pedig magyarok, az ország minden részéből.

A kézirat formában 1999-ben megjelent könyvről némi túlzással azt is állíthatjuk, hogy a 90-es évek sajtósága és igen értékes terméke. A rendszerváltás után a British Council által gőzerővel beindított angol alsó fokú oktatási program (Lower Primary Project) fő célkitűzése az volt, hogy segítsen létrehozni egy Magyarországon tömegesen sohasem létezett angol nyelvtanítási programot az általános iskolások szá-

mára. A vállalkozás igen merésznek tűnt a 90-es évek legelején, amikor nemcsak módszertani szakirodalom, de még kvalifikált szaktanár sem állt rendelkezésre kellő számban. A fent említett projekt sikerét bizonyítja, hogy mára mindkét feltétel tekintetében nagy előrehaladás történt. Ma már rendelkezünk a kisiskolás korcsoport tanítására speciálisan képzett tanárokkal-tanítókkal, valamint az őket képző főiskolai oktatókkal. Ennek következtében egyre többen vannak, akik természetesnek tartják, hogy a kicsik éppúgy igényt tartanak kulturális ismeretekre, mint a többi korosztály. Laidlaw ezt a meglévő igényt ismeri fel, amikor magyar kollégáival több éves együttműködésbe kezd, hogy workshopok során összegyűjtse mindazokat a témákat, amelyekről a legfiatalabb nyelvtanulók szívesen tanulnak.

Senki nem vádolhatja a szerzőt és munkatársait azzal, hogy arisztokratikus, elméleti tanulnivalót kínál. A tizenöt téma mindegyike egytől-egyig önmagában is vonzó lenne a kis olvasóknak. Nézzünk bele a tartalomjegyzékbe: A palacsinta Nagy-Britanniában és Magyarországon, Farsang, Április bolondja, Népviselet, Brit és magyar pénz, Királyok álruhában, sőt: Brit és magyar kutyafajták összehasonlítása – hogy csak találmokra ragadjunk ki néhányat. A gyerekközeli témák mindegyike a tevékenységközpontúság szellemében kínál izgalmas feladatokat mindkét kultúra köréből. A Népviseletek című tanegység pl. fiú és lány kivágós babák (sokszorosítható) rajzát kínálja, amelyeket a gyerekek kivághatnak, majd az ugyancsak kivágható cowboy, skót vagy éppen matyó viseletbe öltöztethetik a babákat, közben bő alkalmat találva az értelmes kommunikációra. A London, illetve Budapest nevezetességeit bemutató fejezet a tanultak begyakorlását és megerősítését egy szellemes társasjátékkal teszi élvezetessé. De találhatnak a kis nyelvtanulók titkosírást is (megfejtési kulccsal), valamint sok-sok verset, mondókát és rövid mesét mindkét nyelven. Arthur király legendáját pedig, a tanárok munkáját megkönnyítendő, egye-

nesen dramatizált változatban kínálja a könyv. A sok érdekes feladat közben a magyar tanulók játszva ismerkednek mind a kulturális hagyományokkal, mind a mindennapok jellegzetességeivel. Ez utóbbiak közé tartozik például a brit gyerekek ebédochoza, a nyolcszögletű húspennys, vagy éppenséggel az a tény, hogy a szigetországban a palacsintát sziruppal vagy citrommal, de semmiképpen sem túróval szeretik.

Az egyes tanegységek felépítése egyértelműen „felhasználóbarát”. A feladatok leírása kellő részletességgel, gazdag háttérinformációval történik, majd változatos gyakorlatokat kínál. Mivel a kézikönyv minden egyes témáját egy tanári munkacsoport már kipróbálta, érdemes figyelembe venni a tanárok arra vonatkozó megjegyzéseit, hogy miként fogadták a magyar kisiskolások a feladatokat Szekszárdon, Debrecenben, Jászberényben, Miskolcon és Budapesten. A könyv bőven tartalmaz kimásolható, sokszorosítható vizuális és egyéb információs szemléltető anyagot. A tartalom korszerűségével együtt a kulturális információszerzés módjai is maiak: a szerző bőven él a világháló nyújtotta lehetőségek felkínálásával, sőt, egyik célja éppen az, hogy az Internetet világszerte használó gyerekek számára legyen természetes a kommunikáció.

Caroline Laidlaw és munkacsoportja, valamint a projektet támogató British Council *Intercultural Learning*je igen sikeres bizonyosság arra, hogy lehet, sőt érdemes a kisiskolások számára is kultúrát közvetíteni. Köszönet illeti a Nemzeti Tankönyvkiadót, amely a könyv értékeit, valamint az általános iskolai korosztály angolnyelv-tanulása iránt országosan megnyilvánuló, bátran tömegesnek is nevezhető igényt egyaránt felismerve, az *Intercultural Learning*et gondozásába vette és kiadta.

Kovács Judit